

«فرهیختگان» وضعیت دانش بنیان های بورسی را همزمان با نوسان های شاخص بورس بررسی می کند

مواجهه محتاطانه دانش بنیان ها با بازار سرمایه

زهرا فریدزادگان

روزنامه نگار

رشد شاخص بورس از ابتدای آذرماه و پس از ریزش های سه ماهه آغاز شد تا سهامداران بازار سرمایه بالاخره و پس از برخی کارشناسان معتقدند که نماد بازار در مسیر رشد قرار دارد و سهامداران نباید نگران باشند اما درعین حال برخی دیگر نیز بر این باورند که با توجه به متغیرهای کلان و بنیادی، بعید است که بازار سرمایه تا پایان سال جاری مجدد به کانال دو میلیون واحدی صعود کند.

در میان غوغای کاهش و افزایش شاخص بورس اما، شرکت های دانش بنیان و نوپایی که از ورودشان به بازار بورس زمان زیادی نمی گذرد، نگرانی دوچندانی از این نوسانات داشتند. هرچند ارزش و جایگاه شرکت های دانش بنیان، بیش از هر مولفه دیگری متکی به دارایی های علمی و ایده های خلاق و نوآورانه است اما به هر حال برای رسیدن به اقتصاد دانش بنیان، فرار گرفتن در مسیر بازار سرمایه نیز اجتناب ناپذیر است. به عقیده برخی کارشناسان شرکت های دانش بنیان، استارت آپ و صنایع نرم و خلاق با ورود به بازار بورس توانمندی خود در خلق ارزش افزوده را به نمایش می گذارند و می توانند در رشد شاخص بورس تاثیرگذار باشند.

بررسی پیشینه ورود دانش بنیان ها به بورس نشان می دهد که در سال ۹۷ و پس از اعلام پذیرش شرکت های سبز و دانش بنیان از سوی بورس تهران، اولین شرکت دانش بنیان که یک استارت آپ فعال در حوزه حمل و نقل بود و ارزش آن یک میلیارد دلار برآورد شده بود، سهام خود را در بازار سرمایه عرضه کرد. براساس آمار موجود، تا پیش از ریزش شاخص بورس، سهم شرکت های دانش بنیان و استارت آپ ها از کل بازار سرمایه هفت درصد بود و ۳۵ شرکت در بورس حضور داشتند. طبق اعلام معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری نیز قرار بود شرایط ورود پنج شرکت دیگر به بورس فراهم شود.

افزایش تقاضا برای ورود به بورس

تامین مالی یک شرکت دانش بنیان و نوپا یکی از موضوعات مهم فعالان این شرکت ها است. طبیعتاً این شرکت ها هرچه بزرگتر می شوند نیاز به منابع بیشتری دارند. پس با ورود به بازار بورس و عرضه اولیه در آن می توانند بخشی از سرمایه خود را به سهامداران بازرگانه و سهامداران می توانند این منابع را وارد شرکت کرده یا روی پروژه های نوآورانه جدید سرمایه گذاری کنند. طبق اعلام معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، افزایش حضور شرکت های دانش بنیان روی تابلوی بورس از سال گذشته با توجه به رونق بازار سرمایه دنبال شد تا پذیرش این شرکت ها تسریع شود. در این راستا با بیش از ۲۰۰ شرکت دانش بنیان برتر جلساتی برگزار شد. ما حاصل تلاش معاونت برای حضور دانش بنیان ها در بورس ورود پنج شرکت دانش بنیان دیگر بود. به این ترتیب درحال حاضر ۴۰ شرکت دانش بنیان روی تابلوی بورس حضور دارند. از سوی دیگر گفته می شود که سه شرکت دانش بنیان نیز مراحل پذیرش را گذرانده اند و آماده درج در تابلوی های اول و دوم فرابورس هستند. حضور یک شرکت دیگر فعال در زمینه حمل و نقل اینترنتی روی تابلوی بورس نیز اتفاقی جدید بوده که به تازگی در این حوزه رخ داده است. به دنبال افزایش تعداد شرکت های دانش بنیان در بورس، بسیاری از شرکت های دیگر نیز درخواست پذیرش خود را ارائه داده اند و آن طور که مدیرکل دفتر تامین مالی و سرمایه گذاری معاونت علمی و فناوری گفته است، درحال حاضر بیش از ۳۰ پرونده درحال تکمیل مدارک برای پذیرش در بازارهای بورس و فرابورس هستند.

دانش بنیان ها و بازار فرابورس

علاوه بر حضور شرکت های دانش بنیان در بازار بورس و عرضه سهام شان در این بازار، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری اعلام کرده است که مقدمات ورود دانش بنیان ها به بازار فرابورس نیز آماده می شود. شرکت های دانش بنیان در بدو ورود و پذیرش در بازار سرمایه هیچ تاثیری بر کاهش یا افزایش شاخص بورس نمی گذارند و در محاسبه شاخص بورس دخالت داده نمی شوند، مگر تا زمانی که شرکت مذکور به ایده ای قابل اجرا تبدیل شده و به سودآوری دست پیدا کند. در این صورت به بازارهای دیگر منتقل می شود و با توجه به افزایش و کاهش قیمت سهام آن شرکت، شاخص بورس نیز تغییر پیدا می کند. براین اساس ورود شرکت ها به بازار فرابورس می تواند مقدمه ای برای ورود آنها به بازار بورس باشد. بازار دارای ساختار و جایگاه قانونی مشابه بورس است، اما شرایط پذیرش و معامله در آن ساده تر است تا اهرمی کمک کننده به تامین مالی شرکت ها باشد. از مهم ترین وظایف بازار فرابورس، ساماندهی و هدایت بخشی از بازار سرمایه است که شرایط ورود به بورس اوراق بهادار را نداشته و با تمایل به ورود سریع تر به بازار را دارند. درواقع شرکت هایی که تمایل دارند هرچه زودتر به بازار سرمایه راه پیدا کنند اما شرایط ورود به این بازار را ندارند، ابتدا با ورود به فرابورس مقدمات حضور در بورس را فراهم می کنند. البته ناگفته نماند که ورود به فرابورس نیز نیازمند شرایط و الزاماتی است، اما به هر حال سازوکارهایی ساده تر و تنوع در شرایط پذیرش شرکت ها در فرابورس ایران، امکانی را فراهم

می کند تا بنگاه های اقتصادی بتوانند با کسب حداقل شرایط و در سریع ترین زمان ممکن، به این بازار مالی وارد شده و از تمامی مزایای شرکت های پذیرفته شده در بازار مبادلات اوراق بهادار بهره مند شوند. -بازار سهام فرابورس ایران شامل بازارهای اول، دوم و پایه است. سهام شرکت هایی که شرایط لازم را داشته باشند در بازار اول و دوم مبادله می شوند و شرکت هایی که این شرایط را نداشته باشند می توانند در بازار پایه معامله شوند.

فرابورس؛ مقدمه ورود به بازار سرمایه

معاونت علمی و فناوری اعلام کرده که هدف از ورود دانش بنیان ها به بازار فرابورس، کمک به پذیرش تعداد بیشتری از شرکت های دانش بنیان و استارت آپ است و لذا برای رسیدن به این هدف، شرایط ساده تری برای این بازار در نظر گرفته شده است. این بازار به عنوان یک تابلوی جدید در فرابورس شکل می گیرد و شرکت ها برای حضور روی تابلوی جدید فرابورس باید پذیرش شوند. در این راستا، یک شرکت دانش بنیان برای ورود به بازار سرمایه در عمل نیاز به حداقل مشخصی از سرمایه ثبتی (درحال حاضر حداقل ۱۵ میلیارد تومان) دارد، مضاف بر اینکه شرکت باید به سودآوری نیز رسیده باشد. درحالی که برای حضور در تابلوی جدید، این شرایط وجود ندارد و شرکت با سرمایه پایین تر و حتی در صورت عدم سودآوری نیز می تواند روی این تابلو حضور داشته باشد. کارشناسان و صاحب نظران اقتصادی بر این باورند که با پذیرش شرکت ها و بنگاه های اقتصادی جدید در بازار سرمایه می توانیم بازار بزرگتر اما متعادل داشته باشیم. قاسم محسنی عضو شورای عالی بورس در گفت و گو با «فرهیختگان» با اشاره به ورود شرکت های دانش بنیان به بازار سرمایه می گوید: «این اتفاق می تواند زمینه رشد شرکت های دانش بنیان را به دلیل تامین نقدینگی فراهم کند. درواقع ورود این شرکت ها به بازار سرمایه به معنای آن است که امکان دسترسی افرادی که تمایل دارند منابع خود را در اختیار شرکت های دانش بنیان قرار دهند، فراهم شده است. در این صورت ایده های خلاقانه امکان اجرایی شدن دارند و جامعه نیز می تواند از منافع آنها سود ببرد.» به گفته وی، شرکت های دانش بنیان در بدو ورود و پذیرش در بازار سرمایه هیچ تاثیری بر کاهش یا افزایش شاخص بورس نمی گذارند و اصلاً در محاسبه شاخص بورس دخالت داده نمی شوند، مگر تا زمانی که شرکت مذکور به ایده ای قابل اجرا تبدیل شده و به سودآوری دست پیدا کند. در این صورت به بازارهای دیگر منتقل می شود و با توجه به افزایش و کاهش قیمت سهام آن شرکت، شاخص بورس نیز تغییر پیدا می کند.

خطرپذیری دانش بنیان ها برای ورود به بورس

تامین نقدینگی مهم ترین هدف شرکت های دانش بنیان، فناوری و استارت آپ ها برای ورود به بازار سرمایه است. اما آیا به واقع حضور فعالان زیست بوم فناوری در این بازار، تاثیری در پیشبرد اهداف علمی آنها دارد؟ شرکت های دانش بنیانی که عموماً به خاطر تامین مالی، سهام خود را در بورس عرضه می کنند، در صورت افت شاخص بورس چه پیامدهایی را متحمل می شوند؟ کارشناسان و تحلیلگران بازار بورس معتقدند که اگر ورود شرکت های دانش بنیان و استارت آپ ها به بورس

در این سه گروه است. همچنین اکنون فرآیند پذیرش سه شرکت دانش بنیان در فرابورس به طور کامل انجام شده و اقدامات لازم برای درج در تابلو فرابورس درحال انجام است.

وی در توضیح بازار جدیدی که قرار است به زودی در فرابورس راه اندازی شود نیز گفت: «طی مذاکراتی که با فرابورس انجام شده، مقرر شد بازاری با شرایط ساده تر در فرابورس راه اندازی شود تا شرکت هایی که شرایط ورود به بورس را ندارند، ابتدا به این بازار ورود پیدا کنند. تمرکز اصلی روی شرکت های دانش بنیان است، اما شرکت های دیگر هم می توانند وارد این بازار شوند. راه اندازی این بازار درحال حاضر مراحل آخر خود را طی می کند و در دستور کار هیات مدیره سازمان بورس قرار گفته است که پس از تصویب، ابلاغ می شود.»

وی معتقد است اگر این بازار راه اندازی شود، به دلیل اینکه شرایط ساده تری برای پذیرش شرکت های دانش بنیان در بورس دارد، انگیزه خوبی برای دانش بنیان ها است که به این بازار وارد شوند. براساس قانون بورس، حداقل سرمایه ثبتی شرکت ها برای ورود به بازار سرمایه باید ۱۵ میلیارد تومان یا ارزش روز شرکت باید ۸۰ میلیارد تومان باشد. همچنین شرکت باید به سودآوری رسیده باشد و شرکت هایی که زیان ده هستند به سختی پذیرش می شوند. این درحالی است که در بازار جدید فرابورس این شرط ها وجود ندارد و حداقل سرمایه بسیار پایین تر از این مبلغ است همچنین و سطح سودآوری ملاک پذیرش نیست.

رشد قیمت؛ انگیزه ورود به بورس

مدیرکل دفتر تامین مالی و سرمایه گذاری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری گفت: «تعدادی از شرکت های دانش بنیان تا پیش از سال ۹۷ موفق شده بودند، سهام خود را در بازار سرمایه عرضه کنند، اما در سه سال اخیر این روند سرعت بیشتری به خود گرفت تا جایی که نیمی از شرکت ها در سه سال اخیر وارد این بازار شده اند.» وی جذابیت این بازار را عامل مهمی در ورود شرکت های دانش بنیان به بورس دانست و گفت: «رشد قیمت برای شرکت ها جذابیت داشته است، چرا که شرکت ها در تامین مالی فعالیت های بعدی خود، به واسطه رشد قیمت در بازار سرمایه راحت تر توانسته اند سرمایه گذاری کنند. از طرف دیگر سهامداران نیز از رشد قیمت سهام خریداری شده منتفع شده اند تا جایی که با فروش بخش کوچکی از سهام خود درجای دیگری سرمایه گذاری می کنند، برای مثال سهم یک شرکت دانش بنیان که سال گذشته وارد فرابورس شده است، همچنان در صف خرید است و با توجه به اینکه سهام داران آن سهمی عرضه نمی کنند، اما با هم سهم این شرکت متعادل نشده و رو به رشد است، حتی سهامداران هم تمایل به عرضه سهم بیشتر ندارند.» به گفته وی موفقیت این شرکت ها در تامین مالی خود از طریق بازار سرمایه، رقابتی آنها را نیز تشویق به ورود به این بازار می کند. درواقع شرکتی که خارج از بورس فعالیت می کند، وقتی مشاهده کرده که سرمایه شرکت رفیق در بازار بورس ۱۰ تا ۳۰ برابر رشد داشته است، تلاش می کند برای رقابت با آن، به بورس راه پیدا کند. مرفوع پیش بینی کرد که در صورت ادامه این روند تا پایان سال، تعداد شرکت های دانش بنیانی که وارد بورس می شوند به ۵۰ شرکت می رسد.

شهادت فخری زاده رونق بیشتری به دستاوردهای علمی کشور خواهد داد
مرکز هم اندیشی استادان و نخبگان دانشگاهی در پی شهادت مجاهد عرصه جهاد علمی و خودکفایی، محسن فخری زاده بیانیه ای را صادر کرد. در این بیانیه آمده است: «بار دیگر دست های آلوده و پنهان استکبار جهانی آشکار شده و مردوزان جنایتکار و شقاوت پیشه، در آستانه سالگرد شهادت سردار بزرگ سپاه اسلام، شهید حاج قاسم سلیمانی و دانشمند هسته ای شهید شهریار، در اقدامی وحشیانه، چهره کریم ترورستی خود را با شهادت محسن فخری زاده، از اساتید دانشگاه امام حسین (ع) و یکی از دانشمندان و مجاهدان عرصه علمی کشورمان نمایان ساختند و ثابت کردند که از هیچ کوششی برای ضربه زدن به استقلال و پیشرفت ایران اسلامی کوتاهی نخواهند کرد. دشمنان مادی گرا و جریان شیطانی صهیونیسم، نمی دانند که ترور و به شهادت رساندن فرزندان انقلاب و کشور، نه تنها خللی در حرکت عظیم این ملت ایجاد نکرده، بلکه شهادت قطعا رونق بیشتری به دستاوردهای علمی کشور خواهد بخشید و راهی را که شهید فخری زاده آغاز کرده اند، هرگز متوقف نخواهد شد و راه این شهید و الا مقام در جهت عزت، استقلال و توسعه علمی تادستیایی به نقطه نهایی آن یعنی تمدن نوین اسلامی با سرعت بیشتر ادامه خواهد یافت، بزعامه ما را در ادامه راه این شهیدان گرانقدر مصمم تر خواهد نمود.»

ثبت نام بیش از ۱۱۸ هزار داوطلب در آزمون دکتری
سخنگوی سازمان سنجش آموزش کشور از ثبت نام بیش از ۱۱۸ هزار داوطلب در آزمون ورودی مقطع دکتری نیمه متمرکز (Ph.D) سال ۱۴۰۰ خبر داد و گفت: «مهلت ثبت نام در این آزمون ۱۲ آذرماه پایان می پذیرد.» فاطمه زرین آمیزی در گفت و گو با ایسنا، ضمن بیان این مطلب اظهار کرد: «مهلت ثبت نام برای شرکت در آزمون ورودی مقطع دکتری نیمه متمرکز سال ۱۴۰۰ برای پذیرش در دوره های روزانه، نوبت دوم، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام نور، دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی غیرانتفاعی و پردیس خودگردان دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی که منحصراً به صورت اینترنتی و از طریق درگاه اطلاع رسانی سازمان سنجش به نشانی www.sanesh.org انجام می شود که قرار بود آخر وقت روز چهارشنبه ۱۲ آذرماه پایان یابد.» وی در ادامه با بیان اینکه بیش از ۱۱۸ هزار داوطلب در آزمون دکتری سال ۱۴۰۰ ثبت نام کردند، افزود: «مناقضات شرکت در آزمون فوق ضرورت دارد که در مهلت در نظر گرفته شده و پس از مطالعه دقیق دفترچه راهنمای ثبت نام و اطلاعیه های صادر شده و فراهم کردن مدارک و اطلاعات مورد نیاز، به درگاه اطلاع رسانی سازمان سنجش آموزش کشور مراجعه و نسبت به ثبت نام در آزمون مذکور اقدام کنند.»

تاکید وزیر علوم بر اتخاذ تمهیدات لازم جهت سلامت دانشجویان
منصور غلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری با ابلاغ بخشنامه ای به روسای دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و فناوری با اشاره به اینکه دانشجویان، اعضای هیات علمی و کارکنان غیرهیات علمی موسسات آموزش عالی، سرمایه های معنوی کشور هستند، بر ضرورت اتخاذ تمهیدات لازم برای حفظ سلامتی آنان در شرایط استمرار شیوع ویروس کرونا تاکید کرد. غلامی در این بخشنامه فراهم کردن امکانات و شرایط لازم برای رعایت دقیق پروتکل های بهداشتی مورد تاکید ستاد ملی کرونا، برنامه ریزی لازم برای آموزش مجازی اعضای هیات علمی و ارائه دستورالعمل های بهداشتی از طریق مرکز بهداشت و امور پشتیبانی موسسه به رعایت پروتکل های مربوطه و انجام هماهنگی های لازم با دانشگاه های علوم پزشکی برای مساعدت در زمینه درمان کارکنان و دانشجویان مبتلا به کرونا را مورد تاکید قرار داده است. شناسایی کارکنان مبتلا به بیماری و ممانعت از حضور آنان تا زمان بهبودی و پس از تایید مرکز بهداشت موسسه محل خدمت و انجام هماهنگی های لازم با بیمه تکمیلی طرف قرارداد برای افزایش سطح پوشش بیمه تکمیلی کارکنان موسسه (به استناد مفاد ماده ۹۲ آیین نامه استخدامی اعضای هیات علمی و ماده ۶۹ آیین نامه استخدامی اعضای غیرهیات علمی) با پیش بینی و تامین اعتبارات تخصصی سالیانه، از دیگر تمهیدات مورد تاکید در بخشنامه وزیر علوم خطاب به روسای دانشگاه ها است که لازم است دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و فناوری جهت حفظ سلامتی دانشجویان، اعضای هیات علمی و کارکنان غیرهیات علمی خود در شرایط استمرار شیوع کرونا اتخاذ کنند.